

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

The Relationship between Strategic Leadership and the Effectiveness of
Educational Management among the School Administrators under
the Chiang Rai Municipality

รวีวรรณ เตวี¹ จินตนา จันทรเจริญ² วีรพันธ์ ศรีฤทธิ์³

Raweewan Tewee, Jintana Chancharoen, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย รวม 8 โรงเรียน จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.918 และ 0.916 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 มีค่า S.D เท่ากับ 0.58) 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 มีค่า S.D เท่ากับ 0.57) และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.827, P < .01$)

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา;
สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

Received: 2023-06-29 Revised: 2023-07-17 Accepted: 2023-07-19

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: raweewan@tesaban6.ac.th.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. E-mail: jintana.chan2492@gmail.com

³ อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College. Corresponding author E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of strategic leadership of school administrators under the Chiang Rai Municipality, 2) the effectiveness of school management by school administrators under the Chiang Rai Municipality, and 3) the relationship between strategic leadership and effectiveness of school management by the school administrators under the Chiang Rai Municipality. The study group consisted of the municipal school teachers, and educational personnel under the Chiang Rai Municipality, totally 181 people from 8 schools. The research tool used in this study was a questionnaire with a 5-point Likert scale, consisting of 3 parts. Part 1 was a questionnaire regarding the respondents' demographic information; part 2 was a questionnaire on the level of strategic leadership of school administrators under the Chiang Rai Municipality; and part 3 was a questionnaire on the effectiveness of school management by school administrators under the Chiang Rai Municipality. The reliability values of the research were 0.918 and 0.916, respectively. The statistical analysis used in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient analysis.

The research findings showed that: 1) the overall level of strategic leadership of education administrators under Chiang Rai Municipal Administration was high, with an average of mean = 4.30 and standard deviation = 0.58; 2) the overall level of effectiveness in managing educational institutions of education administrators under Chiang Rai Municipal Administration was high, with an average of mean = 4.37 and standard deviation = 0.57; and 3) there was a significant positive correlation between strategic leadership and effectiveness in managing educational institutions of education administrators under Chiang Rai Municipal Administration at a statistically significant level of .01. ($r = 0.827$, $P < .01$)

Keywords: strategic leadership traits; effective school management performance; under the Administration of Chiang Rai Municipality

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 จึงกำหนดให้รัฐพึงมียุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความผาสุกของคนไทยตามหลักธรรมาภิบาลรวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561: คำนำ) ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท และมาตรา 48 ให้องค์การต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ประกอบกับเป้าหมายสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา คือ การให้อิสระสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดว่า สถานศึกษาเป็นผู้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (การประเมินตนเอง) โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำ ไปสู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามบริบท (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 1-3)

จากกรอบกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 นโยบายปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และประกาศมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561 ที่ได้กล่าวมานั้น กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2561 และจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2561 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561: คำนำ)

สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) มีการจัดประชุมสร้างความตกลงและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและกำหนดค่าเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2565 ให้กับโรงเรียนสังกัดเทศบาลทั้ง 8 โรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงรายใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จผล (โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย, 2565)

การพัฒนาหน่วยงานของรัฐให้มีขีดสมรรถนะสูง หรือองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูงไปสู่ความสำเร็จนั้น นอกจากจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรในองค์การแล้ว ยังต้องอาศัยผู้นำที่มีประสิทธิภาพที่สามารถส่งเสริมการดำเนินงานและการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงด้วยการเสริมทักษะ ความรู้ความสามารถของสมาชิกในองค์การให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จภายใต้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นในปัจจุบันได้ ผู้นำที่ดีนั้นนอกจากจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ แล้วยังต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจในบทบาทหน้าที่เพื่อให้การบริหารงานในยุคโลกาภิวัตน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้นำจึงมีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างมาก ผู้นำที่ดีต้องมีความรู้ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงจะสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อองค์การ ดังงานวิจัยของ เครือวัลย์ ไชยสินธุ์ (2559: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ได้กล่าวถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้นำเชิงกลยุทธ์ใหม่และได้เสนอองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล 5 ประการจากแนวคิดของ Hitt, Ireland, and Hoskisson (2013 : 332-341) คือ 1) การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ 2) การบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล 4) การเน้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม และ 5) การควบคุมความสมดุลขององค์การ ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้งเพ็ญประภา สาริภา (2556) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้แล้วจตุรภัทร ประทุม (2559) ได้สังเคราะห์นิยามของคำว่าประสิทธิผลของโรงเรียนจากนักวิชาการหลายท่าน คือ ความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงงานวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพของสุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561: บทคัดย่อ) พบว่าการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร 4) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน นอกจากนี้แล้วงานวิจัยของนางลักขณ์ เรือนทอง (2550) เรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์และ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

จากผลงานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ไปสู่ความสำเร็จและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องมีทักษะและความชำนาญ เพื่อช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การ มีความสามารถในการวิเคราะห์และวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างความสัมพันธ์ที่

ดีในองค์กรควบคู่กับการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย เพื่อนำข้อมูลและผลวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ตามทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ตามแนวคิดของ Hitt, Ireland, and Hoskisson (2013) อ้างถึงใน เครือวัลย์ ไชยสินธุ์ (2559) ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ 2) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม 5) ด้านการควบคุมความสมดุลขององค์การ และศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561: 77-78) ซึ่งมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ พนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย 8 โรงเรียน รวมจำนวน 339 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย 8 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 1 ศรีเกิด 2) โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว 3) โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล 4) โรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ 5) โรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้า 6) โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย 7) โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น และ 8) โรงเรียนเทศบาล 8 บ้านใหม่ โดยใช้ตารางการเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) จากนั้นใช้การสุ่มแบบง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย 8 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 1 ศรีเกิด 2) โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว 3) โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล 4) โรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ 5) โรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้า 6) โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย 7) โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น และ 8) โรงเรียนเทศบาล 8 บ้านใหม่

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2565-ตุลาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานภายในสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ ออกหนังสือขอความร่วมมือถึงโรงเรียนในสังกัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย

3.3 นำหนังสือจากสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย ไปโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย พร้อมแบบสอบถามโดยจัดเตรียมเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ระบุจำนวนตามการสุ่มแบบแบ่งชั้นแยกตามขนาดสถานศึกษา ข้อมูลที่ได้จะถูกจัดเก็บเป็นไฟล์ Google Spreadsheet

3.4 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 181 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และนำไปสรุปผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสังกัดเทศบาลนครเชียงราย สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) วิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.17) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 29.83) ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปีมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 42.54) ระดับการศึกษาที่มีมากที่สุดคือปริญญาตรี (ร้อยละ 63.54) ปริญญาโท (ร้อยละ 36.46) และมีประสบการณ์การทำงานภายในสถานศึกษาจำนวนมากที่สุดคือช่วงระหว่าง 10 -15 ปี (ร้อยละ 31.49)

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.57) และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน คือ ด้านการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.58) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย จำแนกโดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ระดับภาวะผู้นำ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ (X1)	4.26	0.58	มาก
ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (X2)	4.29	0.59	มาก
ด้านการมุ่งไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ (X3)	4.29	0.59	มาก
ด้านการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม (X4)	4.35	0.57	มาก
ด้านการควบคุมความสมดุลขององค์กร (X5)	4.29	0.55	มาก
รวม	4.30	0.58	มาก

3. ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.58) รองลงมาคือมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุก

ด้านคือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.61) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย จำแนกในภาพรวม

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	ระดับประสิทธิผล		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน			
1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y1)	4.33	0.61	มาก
1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y2)	4.36	0.53	มาก
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ (Y3)	4.38	0.56	มาก
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y4)	4.43	0.58	มาก
รวม	4.37	0.57	มาก

4. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงรายโดยภาพรวมของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กันสูงสุดกับมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ (Y3) ($r = 0.835$) และมีความสัมพันธ์กันต่ำสุดกับด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y1) ($r = 0.640$) ส่วนในภาพรวมด้านประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันสูงสุดกับด้านการควบคุมความสมดุลขององค์การ(X_5) ($r = 0.862$) และมีความสัมพันธ์กันต่ำสุดกับด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ (X_1) ($r = 0.665$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ในภาพรวม

X	มาตรฐาน 1.1	มาตรฐาน 1.2	มาตรฐาน 2	มาตรฐาน 3	Y_{tot}
X1	.479**	.615**	.707**	.602**	.665**
X2	.613**	.642**	.790**	.702**	.764**
X3	.480**	.662**	.721**	.642**	.694**
X4	.624**	.727**	.807**	.744**	.807**
X5	.747**	.761**	.805**	.777**	.862**
X_{tot}	.640**	.743**	.835**	.755**	.827**

**กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติ

ตามหลักจริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงรายปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคอย่างมีเมตตาจิต เหมาะสมกับสถานภาพ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติงาน เช่น การพิจารณาผลงานความดีความชอบประกอบการเลื่อนเงินเดือนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้วยความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องตามแนวคิดของ Hitt, Ireland, and Hoskisson (2013) คือภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์ขององค์การ โดยที่ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และการบริหารจัดการทรัพยากรให้เหมาะสมสามารถนำเสนอแผนกลยุทธ์ให้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปสู่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การ โดยมี 5 องค์ประกอบหลักคือ 1) การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ 2) การบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ 4) การเน้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม และ 5) การควบคุมความสมดุลขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศรา สิทธิแก้ว (2558: 55) ว่าผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนจากการวางแผนการดำเนินงานมีการดำรงรักษาจุดเด่นขององค์การ มุ่งการพัฒนาทรัพยากรให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ยึดมั่นในวัฒนธรรมขององค์การและมีคุณธรรมจริยธรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ยึดมั่นในหลักการของตนเอง ทั้งยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ร่วมงานทำงานแสดงให้เห็นถึงความจริงใจบนหลักในการบริหารงานอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมที่แสดงถึงความเท่าเทียมซึ่งกันและกันภายในองค์การ

2. ด้านประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน สืบเนื่องจากการที่ผู้บริหารมีนโยบายและสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดและประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนในยุคปัจจุบันได้โดยครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียน รวมทั้งมีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตรงตามกรอบและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่เป้าหมายตามมาตรฐานพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 48 ให้องค์การต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรฐานการศึกษาแห่งชาตินั้นถือว่าเป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่วางกรอบกลยุทธ์ วางแผนการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ มีการจัดทำหลักสูตร ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมและการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารจัดการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณภาพที่เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พิมพ์พร จารุจิตต์ (2559: 56) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ว่า

ต้องมีการจัดการ มีการวางกรอบยุทธศาสตร์และแสวงหาแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอก การวางยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นให้บุคลากรพัฒนางานตามระบบ ขั้นตอนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติงาน มีการกำหนดเป้าหมายดำเนินงาน การวางแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนกลยุทธ์ด้วยโครงสร้างวัฒนธรรม บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง นั้นหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงรายได้กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารมีความเข้าใจในระบบบริหารงาน จัดอัตรากำลังบุคลากรได้เหมาะสมกับภาระงาน มีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีคุณธรรม รวมถึงส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม เช่น จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนสิชา ธรรมรักษ์ (2561, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ดี คือ การปฏิบัติตามหลักจริยธรรม การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยคำนึงถึงความเสมอภาคอย่างมีเมตตาจิต สร้างความเท่าเทียมภายในองค์กร ส่งเสริมให้การบริหารงานในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นสร้างความเชื่อมั่นและความเข้มแข็ง ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและสมาชิกในองค์กรให้มีสถานะที่ดี

2. การบริหารงานที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้กระบวนการคิดและปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มีการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ข้อมูลสะท้อนตอบกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบและแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจะนำไปสู่เข้าใจในระบบการบริหารงาน การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรให้พัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความ

เชี่ยวชาญและมีคุณภาพในการปฏิบัติงาน สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ คุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน คือ ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผู้บริหารมีกลวิธีในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ในการทำงานตามสถานการณ์ มีกลวิธีที่หลากหลายในการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจของครูและบุคลากรโดยการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กำหนดกลยุทธ์ให้บุคลากรครูในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมาตรฐานที่ 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เมื่อพิจารณารายย่อยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมน้อยที่สุด ดังนั้นในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงให้มากขึ้น ให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ให้ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงรายในภาพรวม ด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ด้านการผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผลดังนั้นผู้บริหารควรพิจารณาและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งควรสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการอบรมในวิชาชีพเฉพาะอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรได้มีการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามแนวมาตรฐานสากล เช่น ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA)

2.2 ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบหัวข้ออื่นๆ เช่นภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- เครือวัลย์ ไชยสินธุ์. (2559). ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับ สมรรถนะของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย บุรพา.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พร จารุจิตต์. (2559). ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เพ็ญประภา สาริภา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มนสิชา ธรรมรักษ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. (2565). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. งานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://qacrms6.blogspot.com/> สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2565.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา ขั้นพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซนจูรี จำกัด.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Hitt M. A., Ireland R. D. & Hoskisson R. E. (2013). The Management of strategy concepts. (10th ed). Canada: South-Western.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determining sample size for research Activity. Journal of Education and Psychological Measurement 30: 607-610.